

DE ABB-AGENT

Een zelfstandig beroep in de financiële sector

Bij de onderhandelingen tussen maatschappij
en cliënt neemt de ABB-agent een spilpositie in.

Taak van de ABB-agent

Hij heeft het statuut van zelfstandige en beheert zijn eigen verzekeringskantoor.
Hij is in zijn regio de vertrouwenspersoon voor particulieren en ondernemingen.
Hij geeft voor elke situatie een correct en passend verzekeringsadvies en helpt zijn cliënten de juiste verzekering kopen.
Hij regelt courante schadegevallen. Bij de commerciële uitbouw en het beheer van zijn kantoor krijgt hij alle steun en begeleiding van een gespecialiseerd inspectie-team.
Vanuit het regionale ABB-kantoor en het hoofdkantoor van ABB te Leuven krijgt hij logistieke steun op het gebied van administratie, boekhouding, publiciteit, informatica.
ABB biedt hem een volledige opleiding van vier maanden en zorgt daarna voor permanente bijscholing.

Profiel van de ABB-agent

Gezien de evolutie in het verzekeringswezen heeft de ABB-agent best een basisopleiding van universitair niveau.
Voor de stabiele uitbouw van zijn agentschap kan hij zich flexibel bewegen op alle niveaus van zijn cliënteel. Hij streeft steeds naar eerlijke oplossingen en heeft zin voor orde en werkorganisatie.
Bovenaal heeft hij een grote dosis inzet, commerciële feeling en werkracht nodig.
Onder het motto 'deskundig en dienstvaardig' levert de ABB-agent een optimale service.
Hij sluit aan bij de algemene doelstelling van ABB, namelijk samenwerken om als verzekeraar aan de cliënten veiligheid en service te blijven aanbieden.

Hebt u interesse voor de functie van ABB-agent?

Stuur uw sollicitatiebrief en uw curriculum vitae naar het hoofdkantoor of één van de regionale kantoren van ABB:

ABB-hoofdkantoor,
Minderbroedersstraat 8, 3000 Leuven, ter attentie van Guido Smets,

ABB-Antwerpen,
Lange Nieuwstraat 32, 2000 Antwerpen, ter attentie van Ludo Meynckens, 03/223 62 11
ABB garandeert u een correcte, discrete en snelle behandeling van uw kandidatuur.

Aan geschikte kandidaten biedt ABB van bij de start een degelijk inkomen en een bestaand cliënteel. Verder kunnen doorzetters, met de kracht van ABB en met hun zelfstandig werk, deze aantrekkelijke en winstgevende verzekeringsportefeuille verder uitbouwen.

ABB is Belgisch en financieel onafhankelijk.

ABB is de verzekeringsmaatschappij van de groep Belgische Boerenbond.
ABB werd opgericht in 1922 en behoort al vele tientallen jaren tot de vijf grootste verzekeringsmaatschappijen in België.

Het succes van ABB steunt op de doeltreffende combinatie van drie factoren:

1. Een cliëntvriendelijke bedrijfsfilosofie,
2. Voortdurende investeringen in vernieuwend produktonderzoek,
3. 1.600 zelfstandige agenten, verspreid over heel België.

Door die beleidskeuze kan ABB aan particulieren en aan ondernemingen een volledig en concurrentieel verzekeringspakket op maat aanbieden.

Jean-Pierre Blumberg *

Ondernemen in Polen, Hongarije en Tsjechoslowakije: overzicht van de juridische aspecten

Dit artikel beschrijft, in het licht van de recente politieke en economische veranderingen, het juridisch kader in het algemeen en de economische wetgeving in het bijzonder waarbinnen een ondernemer moet te werk gaan in Polen, Tsjechoslowakije en Hongarije. Voor elk van de drie landen wordt nagegaan wat de toelatingsvoorwaarden zijn om commerciële activiteiten te ontwikkelen, in welke economische sectoren buitenlandse ondernemingen toegelaten zijn, welke rechtsvormen beschikbaar zijn en of er specifieke bepalingen zijn om personeel aan te werven. Bovendien worden de belastingstructuur en de belastingbarema's beschreven, alsmede de mogelijkheid om winsten en investeringen te beschermen en te repatriëren.

Inleiding

Sedert de opening van de Berlijnse Muur zijn er revolutionaire wijzigingen aan de gang in Oost-Europa. De hele regio is in een overgangspe-riode van een centraal geleide economie naar een meer marktgeoriën-terde economie en een meerpartijendemocratie. In dit opzicht dienen ook gevestigde juridische structuren te worden aangepast aan de no-den van de nieuwe tijd.

Ook de economische wetgeving is in een overgangperiode. In de meeste Oosteuropese landen bestonden reeds geruime tijd zogenaam-de joint-venturewetten, die onder meer de toegang tot de binnenland-se markt voor buitenlandse investeerders regelen. Deze joint-venture-wetten werden de laatste jaren aangepast en er heerst trouwens in som-mige landen onzekerheid over de meest actuele stand van de hervor-mingen. Bovendien worden deze joint-venturewetten aangevuld met

* De Bandt, Van Hecke & Lagae

Economisch en Sociaal Tijdschrift, 1991/2, pp. 295-312

algemene reglementeringen (Burgerlijk Wetboek, Handelswetboek enz.) en specifieke reglementeringen (privatisering van staatsondernemingen, fiscaal statuut van offshore-ondernemingen enz.).

In dit artikel wordt voornamelijk aandacht besteed aan de joint-venturewetgeving, indien nodig aangevuld met andere relevante wetgevingen. Vermits dit onderwerp aan snelle veroudering onderhevig is, dient de lezer er rekening mee te houden dat hier de stand van zaken op 30 september 1990 is weergegeven.

I. Polen

A. Wettelijke basis

De belangrijkste wettelijke basis in Polen met betrekking tot buitenlandse investeringen vindt men in de *Wet van 23 december 1988 betreffende de economische activiteiten van vennootschappen met buitenlandse participatie*. Bovendien is er de Wet van 28 december 1989 betreffende de deviezenreglementering, de Wet van 13 juli 1990 betreffende de privatiseringen en de Wet van 24 februari 1989 betreffende de wijzigingen aan het Poolse handelswetboek.

B. Toelatingsvereisten

Alle buitenlandse investeerders dienen een toelating te bekomen van de Voorzitter van de Dienst voor Buitenlandse Investerings (L'Agence pour l'Investissement Étranger - Foreign Investment Agency) of van de Voorzitter van de Nationale Bank van Polen ingeval de investering betrekking heeft op bankactiviteiten.

C. Toegelaten economische activiteiten

Een vennootschap met buitenlandse participatie mag economische activiteiten ontwikkelen in de volgende sectoren: produktie, bouw, handel en diensten. De toelating mag enkel geweigerd worden indien de activiteiten van de vennootschap:

- (1) de economische belangen van het land in gevaar brengen,
- (2) een bedreiging voor het milieu vormen, of
- (3) het defensiebeleid van het land in gevaar brengen.

De Wet sluit geen buitenlandse participatie uit in welke industrie ook, met inbegrip van de defensie-industrie, maar voorziet in een individue-

le beoordeling van de aanvragen. Het blijkt dat de economische activiteit van buitenlandse investeerders ook kan worden beperkt indien deze aanleiding zou geven tot de vorming van een monopolie. De beslissing om al dan niet een toelating te verlenen moet binnen de twee maanden na de indiening van de aanvraag gegeven worden. Elke belanghebbende partij aan wie een toelating geweigerd werd, mag binnen een termijn van veertien dagen in beroep gaan bij de Voorzitter van de Dienst voor Buitenlandse Investerings. Tegen een beslissing van de Voorzitter in beroep staat geen verder beroep meer open, ook niet bij de Poolse administratieve rechtbanken.

D. Aanwerving van personeel

Er zijn geen beperkingen wat de nationaliteit betreft van de werknemers van een vennootschap met buitenlandse participatie. Zelfs buitenlanders die geen permanente woonplaats hebben in Polen, kunnen als werknemers van dergelijke vennootschappen aangesteld worden en kunnen speciale visa verkrijgen. Salaris- en winstuitkeringen dienen in de Poolse munt betaald te worden. Buitenlandse werknemers kunnen echter hun inkomen na belasting omwisselen in harde munten.

E. Rechtsvormen voor investeringen

Een buitenlandse investeerder kan op de volgende wijzen investeren:

1. door de oprichting van een besloten vennootschap (SARL). Hierin kan hij tot 100 % van de aandelen houden; de kapitaalbreng van buitenlandse investeerders mag echter niet minder bedragen dan 20 % van het totale kapitaal.
2. door de oprichting van een naamloze vennootschap (SA), samen met andere buitenlandse of Poolse partners. De naamloze vennootschap dient minstens drie aandeelhouders te hebben, tenzij het Ministerie van Financiën een van de medeoprichters is. De kapitaalbreng van buitenlandse investeerders mag weerom niet lager zijn dan 20 % van het totale kapitaal.
3. door de oprichting van een naamloze vennootschap, samen met andere buitenlandse of Poolse partners via de procedure van openbare inschrijving op aandelen. Het beroep doen op de markt voor de inschrijving op aandelen van een naamloze vennootschap is echter onderworpen aan een speciale toelating door de Voorzitter van de Dienst voor Buitenlandse Investerings. In deze toelating zal een ra-

tio vastgesteld worden voor de buitenlandse en de Poolse kapitaal-inbreng.

4. door de overname van aandelen in bestaande besloten of naamloze vennootschappen. De investeringstoelating kan echter in dit geval geweigerd worden indien de overname er niet op gericht is het kapitaal of het eigen vermogen van de vennootschap te verhogen.

De oprichting van nieuwe vennootschappen dient te geschieden bij notariële akte op straffe van nietigheid.

F. Inbreng in het kapitaal

De joint-venturewet stelt geen beperkingen wat het volume van buitenlandse investeringen betreft. De enige vereiste is dat buitenlandse investeerders een minimale kapitaal-inbreng doen. Het minimumkapitaal voor de besloten vennootschap bedraagt 10.000.000 zloty. Voor de naamloze vennootschap is dit bedrag vastgesteld op 240.000.000 zloty. Deze minimumbedragen worden constant aangepast om de wijzigingen in de wisselkoersen voor de zloty te weerspiegelen.

Inbrengen in natura zijn eveneens mogelijk. Zowel lichamelijke als onlichamelijke goederen (zoals b.v. octrooien) komen daarvoor in aanmerking. Inbrengen in natura dienen gewaardeerd te worden in zloty en zijn vrijgesteld van douane- of gelijksoortige rechten. Gedurende de eerste drie jaar van de werking van de vennootschap kunnen machines en andere uitrustingsgoederen vrij van douane- en gelijksoortige rechten ingevoerd worden ten behoeve van de vennootschap.

G. Andere overwegingen

1. "Feasibility study"

Een aanvraag tot toelating voor buitenlandse investeringen dient onder meer de ontwerpstatuten te bevatten van de op te richten vennootschap, alsook informatie over de financiële situatie van de voorgestelde aandeelhouders. Bovendien dient een "feasibility study" over de voorgestelde activiteit te worden ingesloten. In Polen worden dergelijke rapporten opgesteld op basis van de UNIDO-methodologie (UN Publication 19/206).

2. Inschrijving in het handelsregister

De nieuwe joint venture dient te worden ingeschreven in het handelsregister, zodra zij de toelating verkrijgt van de Dienst voor Buitenlandse Investerings. Het is de datum van inschrijving in het handelsregister en niet de datum van de toelating die geldt als oprichtingsdatum.

Tot aan de datum van inschrijving in het handelsregister blijven de oprichters aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap. Binnen de twee weken na de inschrijving in het handelsregister dient de nieuwe vennootschap de Voorzitter van de Dienst voor Buitenlandse Investerings hierover in te lichten.

3. Speciale toelatingen

Andere toelatingen dan de investeringstoelating kunnen eveneens vereist zijn, zoals b.v. een deviezentoeelating. Een dergelijke toelating is vereist wanneer een joint-venturevennootschap goederen en diensten in Polen wenst te verkopen, geheel of gedeeltelijk voor vreemde munten. Er is geen deviezentoeelating vereist om goederen en diensten in het buitenland of in Polen aan te kopen voor converteerbare munten.

4. Prijzenreglementering

Joint ventures met een buitenlandse participatie zijn vrij om de prijzen voor hun produkten en diensten te bepalen.

5. Huren en kopen van onroerende goederen

Joint-venture-ondernemingen zijn in principe vrij om onroerende goederen te kopen of te huren. Wanneer de buitenlandse participatie 50 % overtreft, is echter voor de koop van onroerende goederen een speciale toelating van het Ministerie van Binnenlandse Zaken vereist.

Op onroerende goederen die aan de Staat toebehoren kan slechts een recht van erfpacht of opstal ten voordele van de buitenlandse joint ventures gevestigd worden. Een erfpacht kan verleend worden voor een termijn van minimum 40 jaar tot maximum 99 jaar. Na afloop van de initiële termijn kan de erfpacht hernieuwd worden voor een tweede termijn van 40 tot 99 jaar.

De joint venture als erfpachthouder kan het eigendomsrecht verwerven van de gebouwen en onroerende goederen door bestemming die op

zulke grondstukken gebouwd worden. Na het verstrijken van de erfpacht dient de Staat deze gebouwen en onroerende goederen door bestemming terug te kopen.

H. Belastingen

De twee meest relevante belastingen voor buitenlandse investeerders zijn de vennootschapsbelasting en de personenbelasting. Vennootschappen zullen bovendien binnenkort verplicht worden om bedrijfsvoorheffing in te houden. Andere belastingen die geheven worden op een joint-venturevennootschap met buitenlandse participatie zijn de omzetbelasting, de landbouwbelasting, de onroerend goed belasting en de lokale belastingen. Gedurende de eerste drie jaren volgend op de oprichtingsdatum van de vennootschap wordt de vennootschap vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Deze vrijstelling kan verlengd worden voor een bijkomende periode van drie jaar indien de economische activiteit van de vennootschap vermeld staat op de lijst van belangrijke economische activiteiten die wordt opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken. In het algemeen worden bijkomende belastingvrijstellingen verleend voor elke vorm van produktie voor de exportmarkt. Het maximumtarief van de vennootschapsbelasting is vastgesteld op 40 % van het belastbaar inkomen. Dividenden zijn onderworpen aan een bronheffing van 30 %, tenzij een dubbelbelastingverdrag van toepassing is. Dit is het geval voor België, waardoor de bronheffing verlaagd wordt tot 10 % (Dubbelbelastingovereenkomst België - Polen d.d. 14 september 1976).

I. Repatriëring van winsten

Joint-venturevennootschappen met buitenlandse participatie dienen hun exportopbrengsten die zij in vreemde valuta's verkrijgen, te verkopen aan een Poolse deviezenbank tegen zloty. Winstuitkeringen (dividenden) kunnen door de buitenlandse investeerder gerepatriëerd worden in vreemde munten ten belope van het overschot van exportinkomsten ten opzichte van importkosten. Vanaf 1 januari 1991 hebben buitenlandse investeerders bovendien een bijkomend recht om vreemde valuta's te kopen van een deviezenbank ten belope van maximum 15 % van het saldo van de winst dat het hierboven vermelde grensbedrag overschrijdt.

J. Bescherming van buitenlandse investeringen

Bij het Ministerie van Financiën kan een investeringsgarantie aangevraagd worden. Hierbij verleent de Poolse Staat een garantie die gelijk

is aan de waarde van de activa van de vennootschap die ingebracht werden door de investeerder om zich tegen enig verlies door nationalisaties in te dekken. Tevens werd in de nieuwe Poolse grondwet het principe opgenomen van de rechtvaardige vergoeding in geval van onteigening.

Ten slotte dient vermeld te worden dat België op 19 mei 1987 een handelsakkoord heeft afgesloten met Polen betreffende de aansporing en wederzijdse bescherming van investeringen. Hierin wordt onder meer bepaald dat geen onteigeningen mogen plaatsvinden tenzij de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- a) de maatregelen dienen genomen te worden in het algemeen belang en in overeenstemming met de wettelijke vereisten,
- b) de maatregelen mogen niet discriminatoir zijn, en
- c) er moet gezorgd worden voor een schadevergoeding; het bedrag daarvan moet overeenstemmen met de reële waarde van de investeringen op het ogenblik dat eventuele onteigeningsmaatregelen bekend worden gemaakt. Deze vergoeding dient bovendien zonder uitstel in converteerbare munten te worden betaald.

Artikel 5 van het handelsakkoord bepaalt het principe van de vrije repatriëring van de investering en in het bijzonder van:

- a) het kapitaal of het bijkomend bedrag dat nodig is voor het uitbreiden of het handhaven van een investering,
- b) de sommen die nodig zijn om leningen terug te betalen,
- c) royalty's of andere kosten,
- d) winsten, dividenden, interesten of andere courante inkomsten,
- e) de opbrengsten, met inbegrip van eventuele meerwaarden, die resulteren uit de gehele of gedeeltelijke liquidatie van de investering,
- f) eventuele vergoedingen verschuldigd door onteigeningen.

In een verklarende brief tussen beide staten wordt verduidelijkt dat deze repatriëringgarantie van toepassing is op investeringen die verricht werden in converteerbare munten of indien de daarop betrekking hebbende tegoeden in converteerbare munten geïnd werden.

Ten slotte is een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die ontstaan tussen de investeerder en de Poolse Staat.

Het verdrag is echter nog niet in werking getreden.

II. Tsjechoslowakije

Tsjechoslowakije is wellicht het land waar momenteel de meeste onzekerheid heerst over de precieze juridische situatie. Politiek werd het land omgevormd in een federale staat met een Tsjechse en een Slowaakse deelstaat en een nationaal federaal parlement. Er is nog steeds discussie over de precieze rol van het federale parlement; vele Slowaken zouden verkiezen dat alle wetgevende bevoegdheid berust bij de deelstaten.

Economisch is Tsjechoslowakije nog maar juist begonnen met de opening van zijn markt naar het Westen. De nieuwe regering wil de interne convertibiliteit van de koruna bereiken tegen begin 1991, om dan geleidelijk tot de volledige convertibiliteit van haar munt te komen binnen een aantal jaren. Er is echter nog steeds interne discussie over de juiste rol van buitenlands kapitaal in de hervorming van het economisch systeem.

De Federale Minister van Financiën deelde in augustus 1990 mee dat de hervorming van de fiscale wetgeving, die gepland is voor 1991, geen speciaal regime zal omvatten voor buitenlandse vennootschappen, om investeringen te stimuleren.

Dezelfde Minister had eerder al voorgesteld om in het Ministerie van Economische Zaken een tijdelijke dienst te organiseren voor het verlenen van toelatingen, binnen een termijn van 60 dagen, met betrekking tot buitenlandse investeringen in het land. Deze dienst zou dan opgeheven worden na de oprichting van permanente financiële instellingen, zoals de Beurscommissie, commerciële banken enz.

De nieuwe regering is naar verluidt van plan om een programma voor te stellen voor de volledige economische hervorming in het land. Het is echter niet duidelijk of de voornoemde dienst nog zal opgericht worden in het kader van dit programma. Daarom is het momenteel moeilijk om te voorspellen in welke richting het reglementaire kader in Tsjechoslowakije zal hervormd worden. Op dit ogenblik blijft dan ook de joint-venturewet van 19 april 1990 de basisreglementering voor buitenlandse investeringen in Tsjechoslowakije.

A. Wettelijke basis

Het juridisch kader voor investeringen in Tsjechoslowakije wordt beheerst door een reeks wetten, waarvan de belangrijkste zijn:

- (1) de Wet betreffende de economische relaties met het buitenland,
- (2) de Wet betreffende ondernemingen met buitenlandse participatie (of de zogenaamde joint-venturewet),
- (3) de Wet betreffende de naamloze vennootschap, en
- (4) de Deviezenwet.

Deze Wetten werden goedgekeurd op 18 en 19 april 1990.

De *joint-venturewet van 19 april 1990* laat aan buitenlandse investeerders toe om vennootschappen op te richten in Tsjechoslowakije en om de interne zaken van de vennootschap te beheren zonder overdreven staatsinmenging.

De Wet geldt voor ondernemingen die hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk in het bezit zijn van buitenlandse personen. Ze weerspiegelt echter de besluiteloosheid van de regering inzake de wenselijkheid van buitenlandse investeringen, alsook een zekere vrees dat buitenlandse investeringen een negatief effect zouden kunnen hebben op de reserves in harde munten van het land. Deze vrees wordt weerspiegeld in de vereiste van de joint-venturewet dat buitenlandse joint ventures 30 % van hun ontvangsten in vreemde munten moeten omzetten in koruna's.

B. Toegelaten economische activiteiten

Een joint venture met buitenlandse participatie mag in elke sector van de economie opgericht worden, behalve in sectoren die "belangrijk zijn voor het defensie- en veiligheidsbeleid van Tsjechoslowakije".

C. Juridische vorm van de joint venture

De wet stelt geen beperkingen inzake de vorm van de joint venture waarin buitenlanders participeren. De volgende juridische vormen zijn toegelaten:

- de naamloze vennootschap,
- de vereniging,
- de besloten vennootschap,
- de vennootschap onder firma,
- de gewone commanditaire vennootschap,
- de commanditaire vennootschap op aandelen.

D. Deelnemers

Joint ventures kunnen opgericht worden door natuurlijke of rechtspersonen van Tsjechoslowaakse of buitenlandse nationaliteit. Bovendien mogen buitenlandse natuurlijke personen of rechtspersonen 100 % van de aandelen van de vennootschap bezitten.

E. Toelatingsvereisten

Partijen die een joint venture wensen op te richten, moeten een aanvraag indienen, waarin onder meer het voorwerp van de investering en de financiële basis van de onderneming die zij wensen op te richten worden toegelicht. Deze aanvraag wordt ingediend bij het Federale Ministerie van Financiën of, voor de oprichting van banken, bij de Nationale Bank van Tsjechoslowakije.

Volgens de termen van de wet dient de aanvraag te vermelden in welke mate de joint venture zal "bijdragen tot de verhoging van de vruchtbare participatie van de Tsjechoslowaakse economie in de internationale arbeidsverdeling". Bovendien moet de investeringsaanvraag aangeven dat "er voldoende financiële reserves zullen opgebouwd worden in nationale alsook vreemde munten".

De investeringsaanvraag dient binnen een termijn van 60 dagen te worden beantwoord door de bevoegde overheid.

F. Reservefonds

Eenmaal de joint-venture-onderneming opgericht, dient er een reservefonds te worden aangelegd, dat gelijk is aan 10 % van het kapitaal. Deze wettelijke reserve kan, analoog met de Belgische regeling, gevormd worden door een voorafneming ten belope van 5 % van de jaarlijkse winsten van de onderneming.

G. Belastingen

Ondernemingen met buitenlandse participatie worden belast tegen hetzelfde tarief als andere Tsjechoslowaakse juridische entiteiten, d.w.z. tegen een tarief van 40 %. Krachtens de dubbelbelastingovereenkomst met België wordt de bronheffing op dividenden verlaagd tot 15 % (overeenkomst België - Tsjechoslowakije d.d. 19 juni 1975).

H. Deviezen

Volgens de joint-venturewet dienen ondernemingen met buitenlandse participatie 30 % van hun jaarlijkse inkomsten in vreemde munten te verkopen aan de Nationale Bank. Dit is een wijziging ten opzichte van de vroegere reglementering, die joint-venture-ondernemingen van deze verplichting vrijstelde. Deze nieuwe maatregel werd genomen om het Tsjechoslowakije mogelijk te maken binnen de kortst mogelijke termijn tot een converteerbare munt te komen. Daarom is deze maatregel waarschijnlijk slechts van tijdelijke aard. De omzettingkoersen worden vastgesteld door de Nationale Bank.

I. Onroerend goed

Joint-venture-ondernemingen met buitenlandse participatie mogen, zoals elke andere Tsjechoslowaakse rechtspersoon, onroerend goed in Tsjechoslowakije bezitten. Buitenlanders mogen echter geen onroerend goed in eigendom verwerven. Daarom dienen buitenlanders die onroerend goed in Tsjechoslowakije wensen te verwerven, zich te organiseren in de vorm van een rechtspersoon. Op dit ogenblik is het echter moeilijk om onroerend goed aan te kopen, omdat de meeste goederen nog staatseigendom zijn.

J. Repatriëring

Volgens de joint-venturewet mag een buitenlandse investeerder in een onderneming zijn gedeelte in de winsten van de onderneming repatriëren "op voorwaarde dat die onderneming voldoende vreemde munten bezit". Bijgevolg kan niet gesteld worden dat er in de termen van de Wet een garantie bestaat dat de volledige winsten van de onderneming kunnen geparatriëerd worden.

Ook Tsjechoslowakije heeft met België een bilateraal handelsakkoord gesloten betreffende de bescherming van investeringen. De inhoud ervan is analoog met het Poolse handelsakkoord. Het verdrag werd op 24 april 1989 gesloten, maar is nog niet in werking getreden.

K. Personeel

Een joint-venture-onderneming mag vrij haar personeel aanwerven op de Tsjechoslowaakse markt. Werknemers die hun woonplaats hebben in het buitenland, hebben het recht om hun salaris en ander inkomen te repatriëren op voorwaarde dat de joint venture voldoende inkomen heeft in converteerbare munten.

III. Hongarije

Hongarije staat wellicht reeds het verst in het creëren van een gunstig juridisch klimaat voor buitenlandse investeringen. Hongarije was traditioneel een *entrepreneurial* maatschappij in de eerste helft van de 20ste eeuw. De centrale planeconomie, die in 1948 werd ingevoerd, had echter tot gevolg dat bijna elke vorm van initiatief onderdrukt werd. Slechts in het midden van de jaren tachtig veranderde Hongarije van politiek, om op beperkte schaal het privé-initiatief aan te moedigen.

De laatste twee jaar werd echter in Hongarije een heel nieuw juridisch kader gecreëerd om buitenlandse investeringen aan te moedigen. In 1988 werden twee in dit opzicht fundamentele wetten gestemd: de Wet betreffende economische verenigingen (Wet VI van 1988) en de Wet betreffende de buitenlandse investeringen in Hongarije (Wet XXIV van 1988). De Wet betreffende de economische verenigingen heeft het Hongaarse vennootschapsrecht gemoderniseerd, terwijl de Wet betreffende de buitenlandse investeringen de juridische en bureaucratische obstakels voor buitenlandse investeerders aanzienlijk heeft verminderd. Deze hervormingen hebben onmiddellijk succes gehad. Het aantal joint ventures in Hongarije met buitenlandse participatie groeide van ongeveer 300 in het begin van 1989 tot over de 1.000 tegen het einde van datzelfde jaar. De waarde van de buitenlandse investeringen einde 1989 werd geschat op 420 tot 450 miljoen dollar.

In dit overzicht wordt dan ook voornamelijk de inhoud van de genoemde wetten behandeld.

A. Wettelijke basis

Zoals vermeld zijn de belangrijkste wetten de *Wet op de economische verenigingen* (Wet VI van 1988) en de *Wet betreffende de buitenlandse investeringen* (Wet XXIV van 1988). Ook vermelden we de zogenaamde *Omvormingswet* (Wet XIII van 1989), die onder meer de privatisering van staatsondernemingen mogelijk maakt.

B. Toelatingsvereisten

De oprichting van een vennootschap is niet onderworpen aan toelatingsvereisten, op voorwaarde dat de participatie van de buitenlandse investeerder niet hoger is dan 50 %. Indien het aandeel van de buitenlander 50 % overschrijdt, zijn zowel de oprichting als de aankoop van aandelen in een vennootschap onderworpen aan de gezamenlijke toe-

lating door het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Handel. Indien een vennootschap wordt opgericht in een offshore-zone (zie ook F), is een toelating van het Ministerie van Financiën vereist, zelfs wanneer de participatie van de buitenlandse investeerder minder bedraagt dan 50 %. Bovendien is nog steeds een toelating vereist voor een aantal specifieke activiteiten, zoals b.v. de oprichting van banken of ondernemingen die exportactiviteiten wensen te ontwikkelen.

C. Toegelaten economische activiteiten

In principe kan de vennootschap vrij haar activiteiten uitoefenen. In dit opzicht geldt volgens de Wet op de economische verenigingen slechts de beperking dat activiteiten die door een bijzondere wetgeving voorbehouden zijn aan de staat of een staatsbedrijf, niet door private ondernemingen kunnen worden uitgeoefend.

Bovendien geldt, zoals in de westerse landen, de beperking dat voor sommige activiteiten specifieke toelatingen zijn vereist. Deze specifieke toelatingen zijn echter geformuleerd op een niet-discriminatoire basis en gelden ook voor Hongaarse ondernemingen.

D. Aanwerving van personeel

Onder de nieuwe wetgeving werden de vroegere beperkingen van het aantal personeelsleden opgeheven. Momenteel geldt nog een beperking van 500 personeelsleden krachtens de Wet op de economische verenigingen. Deze beperking is echter helemaal niet meer van toepassing indien de vennootschap ten belope van meer dan 50 % wordt gehouden door buitenlandse investeerders.

E. Rechtsvormen voor investeringen

De Wet op de economische verenigingen heeft de hele vennootschapswetgeving van Hongarije grondig hervormd. Er bestaan momenteel zes vormen van rechtspersonen:

- 1) de vennootschap onder firma,
- 2) de commanditaire vennootschap,
- 3) de vereniging,
- 4) de gemeenschappelijke onderneming,
- 5) de besloten vennootschap, en
- 6) de naamloze vennootschap.

Voor de besloten vennootschap is een minimumkapitaal gesteld van 1.000.000 forint. Daarvan moet minstens 30 %, maar in elk geval niet

minder dan 500.000 forint, gestort worden in geld. Voor de naamloze vennootschap geldt een minimumkapitaalvereiste van 10.000.000 forint, waarvan 30 %, maar niet minder dan 5.000.000 forint, in geld moet worden gestort.

In beide vennootschapsvormen is het mogelijk inbrengen in natura te doen. Een dergelijke inbreng in natura mag ook intellectuele rechten omvatten.

De structuur van de besloten vennootschap en de naamloze vennootschap is gebaseerd op het Duitse model. Zo moet in de besloten vennootschap, wanneer het kapitaal 20.000.000 forint overschrijdt of wanneer er meer dan 25 aandeelhouders zijn of meer dan 200 werknemers, een "Beirat" worden opgericht. In de naamloze vennootschap moet een "Aufsichtsrat" worden opgericht. Voor de naamloze vennootschap is bovendien een procedure vastgelegd van oprichting door publieke inschrijvingen, alsook de mogelijkheid om aandelen uit te geven bestemd voor het personeel van de onderneming, tot een maximum van 10 % van het kapitaal.

De besloten vennootschap dient een commissaris te benoemen indien ze een kapitaal heeft van meer dan 50.000.000 forint of indien ze door één vennoot werd opgericht (eenmansvennootschap). De naamloze vennootschap moet steeds een commissaris benoemen.

De vennootschapswetgeving bevat ook moderne financiële instrumenten rechtspersoonlijkheid ontstaat slechts op het ogenblik van de inschrijving in het handelsregister.

De vennootschapswetgeving bevat ook moderne financiële instrumenten, zoals de uitgifte van *non-voting shares*, obligaties met of zonder zekerheden, converteerbare obligaties, obligaties met inschrijvingsrechten en een zeer speciaal instrument zoals het interestdragend aandeel.

Er zijn een aantal beperkingen gesteld. Zo mogen buitenlandse investeerders enkel aandelen op naam houden in een Hongaarse vennootschap. Bovendien mogen vennootschappen die voor meer dan de helft worden gecontroleerd door buitenlandse investeerders, geen meerderheids participatie nemen in andere Hongaarse ondernemingen. Vermits echter anderzijds het aantal ondernemingen die een buitenlandse investeerder mag oprichten niet wordt beperkt, is het resultaat van deze beperking in de praktijk niet zeer duidelijk.

Voor de inbreng in het kapitaal van de vennootschappen hoeven geen douanerechten te worden betaald op goederen die de inbreng in natura vormen van een buitenlandse investeerder. Bovendien bepaalt de wet dat inbrengen in geld door buitenlandse investeerders op een vreemde valutarekening mogen gehouden worden en dat de vennootschap deze deviezen vrij mag gebruiken om zonder douanerechten uitrustingsgoederen aan te kopen.

F. Belastingen

De Wet op de buitenlandse investeringen bevat belangrijke belastingvrijstellingen voor buitenlandse investeerders.

In het algemeen bedraagt de vennootschapsbelasting 35 % op de winsten die een bedrag van 3.000.000 forint niet overschrijden, en 40 % voor winsten die dit bedrag overschrijden.

Voor vennootschappen met buitenlandse participatie zijn er de volgende belastingvrijstellingen:

- Indien de kapitaal inbreng van de buitenlandse investeerder minstens 20 % bedraagt of indien deze inbreng een bedrag van minstens 5.000.000 forint bedraagt, wordt de vennootschapsbelasting verlaagd tot 20 %.
- Indien de kapitaal inbreng van de buitenlandse investeerder minstens 30 % bedraagt en er een minimumkapitaal van 25.000.000 forint voorhanden is, wordt de vennootschapsbelasting verlaagd met 60 % gedurende de eerste vijf jaar en met 40 % na afloop van deze periode, indien de vennootschap betrokken is in de productie van goederen of in de bouw van hotels.
- Bovendien geldt een volledige vrijstelling van vennootschapsbelasting gedurende een periode van vijf jaar indien de vennootschap goederen produceert of investeringsprojecten uitvoert die beschouwd worden als zeer belangrijk voor de Hongaarse economie. Deze activiteiten worden opgesomd in een bijlage bij de wet op de vennootschapsbelasting en omvatten onder meer de productie van machines, auto-onderdelen, verpakkingsmateriaal en -machines, nieuw geneeskundig, elektronisch of elektrisch materiaal.

Bovendien kunnen vennootschappen opgericht worden in zogenaamde offshore-zones. Een offshore-zone wordt geacht buitenlands territo-

rium te zijn wat de prijzen-, deviezen- en exportreglementeringen betreft. De oprichting van vennootschappen in offshore-zones is onderworpen aan een speciale toelating door het Ministerie van Financiën.

Ook met Hongarije heeft België een dubbelbelastingovereenkomst gesloten. De bronheffing op dividenden werd hierbij verlaagd tot 10 % (overeenkomst België – Hongarije d.d. 19 juli 1982).

G. Repatriëring van investeringen, winsten en werknemersinkomen

De Wet op de buitenlandse investeringen legt nu expliciet het recht vast voor buitenlandse investeerders om hun winsten te repatriëren in de munt waarin de oorspronkelijke investering werd verricht. Geen speciale toelating, met inbegrip van een algemene deviezentoeelating, is nog vereist voor vennootschappen met buitenlandse participatie. De enige overblijvende vereiste is dat de Hongaarse onderneming een attest van haar bank moet verkrijgen, waarin bevestigd wordt dat de vennootschap voldoende forints op haar rekeningen heeft om het bedrag dat gerepatriëerd wordt in buitenlandse valuta's te dekken. Alhoewel de Wet vaag blijft op dit punt, blijkt dat een dergelijk attest slechts kan worden opgemaakt op het ogenblik van de jaarvergadering, wanneer de Hongaarse vennootschap haar dividend declareert.

Buitenlandse werknemers, bestuurders of directeuren mogen hun inkomen vrij transfereren in de munt van het land van hun permanente woonplaats ten belope van 50 % van hun inkomen na belasting. Bovendien mogen buitenlanders nu deviezenrekeningen houden in Hongarije zonder de vereiste om hun harde munten om te zetten in forint.

H. Bescherming van buitenlandse investeringen

De Wet op de buitenlandse investeringen bepaalt expliciet dat er een schadevergoeding dient te worden betaald in de munt van de oorspronkelijke investering in geval van onteigening, nationalisatie of gelijksoortige maatregelen. De Wet blijft echter onduidelijk wat de precieze berekening van de waarde van buitenlandse investeringen betreft.

Het Hongaars-Belgisch handelsakkoord van 14 mei 1986 betreffende de wederzijdse bescherming van investeringen legt verdere beschermingsbepalingen vast. Het akkoord is in werking getreden op 23 september 1988 (BS 15 september 1988).

Bibliografie

Algemeen

Naast de ambassades en consulaten kan men voor de teksten van de wetgeving ook terecht bij:

Deutsche Gruppe der Internationalen Handelskammer
Kolumbastraße 5
5000 Köln 1

Ostwirtschaft Intern
Langer Grabenweg 45-47
5300 Bonn.

Polen

- RAJSKI J., "Le nouveau cadre juridique des activités économiques des étrangers en Pologne", *RDAl/IBLJ*, nr. 4-5, 1990, blz. 531 e.v.
GRALLA, E., "Das polnische Devisengesetz von 1989", *RIW*, 1989, blz. 434 e.v.
KOSTECKI, A., "Die Veränderung des polnischen Ausseinvestitionsrechts als Folge der Devisenrechtveränderung", *RIW*, 1990, blz. 291 e.v. >
KUSS, K., "Neues Investitionsrecht in Polen", *RIW*, 1989, blz. 260 e.v.
WHISENAND J. en SVERSHEK J., "Banking on Poland", *International Financial Law Review*, januari 1990, blz. 20 e.v.
HOHLOCK G., "Neue Gesetzgebung für Auslands- und Gemeinschaftsunternehmen in Polen", *ZVLR Wiss. 88 (1989)*, blz. 262 e.v.
THIEME H. en WINGENDER P., "Devisenverwendung und Devisenpolitik in Polen", *Ost-Europa Wirtschaft*, nr. 1, 1990, blz. 49 e.v.

Tsjechoslowakije

- BEEKMANN-PETÉY M. en TICHY L., "Neues Gesetz über gemeinsame Unternehmen in der CSSR", *RIW*, 1989, blz. 351 e.v.
HAAS D. en FOLTYNOVA S., "Foreign Investment in Czechoslovakia", *International Business Lawyer*, januari 1991, blz. 21.
ACTS on Economic Relations with Foreign Countries, on the Enterprise with Foreign Property Participation, and on the Joint Stock Company, Czechoslovak Chamber of Commerce and Industry, Praag, 1990, blz. 80.
BAKES R., "Czechoslovakia: Legal and Tax Consequences of a Market Oriented Economy", *European Taxation*, november 1990, blz. 336 e.v.
TURRO T., "Czechs play fiscal catch-up: Tax reform underway", *Tax Notes International*, januari 1991, p. 20.

Hongarije

Geltende Ungarische Rechtsnormen, uitgegeven door het Ministerie van Financiën, Boedapest, 15 januari 1990.

- GAYER G., "Changes in Hungarian Corporate Law", *RDAI/IBLJ*, nr. 4-5, 1990.
- MADL J., "Doing business: cooperation and joint ventures in the Comecon (CMEA) countries: Hungary", *International Business Law Journal*, 1988, blz. 595 e.v.
- MOORE, H., "Hungary holds off on projects", *Trade Finance and Banker International*, april 1990, blz. 41 e.v.
- Joint Venture in Ungarn*, Comporgan Systemhaus, Boedapest, 1989.
- SOUKÖZY T., *Ausländische Investitionen in Ungarn*, Recht und Praxis, Lang Verlag, Boedapest, 1989, blz. 255.
- East-West Joint Ventures*, United Nations, New York, 1988, United Nations Publications ECE/TRADE/162.

Abstract

*Doing Business in Poland, Hungary and Czechoslovakia
A Review of the Legal Aspects*

This paper outlines the legal environment in general and more specifically the legislation regulating the economic activities to do business in Poland, Czechoslovakia and Hungary. The author describes, for the three above mentioned countries, the necessary approvals to do business, the economic sectors where foreigners are allowed to do business, the legal entities and the possibilities of hiring local or foreign employees or labour. Moreover, the author describes the tax situation and the possibilities to protect and repatriate profits and investments.

Herman Deleeck *

De sociale zekerheid en 1992

De vraag of de markt zonder grenzen van 1992 een directe weerslag zal hebben op de stelsels van sociale zekerheid, wordt ontkennend beantwoord. De reeds bestaande coördinatieverordeningen van de EG moeten verder verbeterd worden. Harmonisatie (d.w.z. EG-regels gericht op de uniformisering van de nationale stelsels) is volgens de auteur niet nodig (omdat de verschillen, op grond van vergelijking van arbeidskosten, van arbeidsproductiviteit en van financieringswijze, de concurrentie niet blijken te hinderen), niet mogelijk (wegens te grote historische, culturele en institutionele verschillen) en ook niet wenselijk (omdat de nationale stelsels beter aansluiten bij plaatselijke behoeften en middelen). Deze stelling steunt geenszins op een liberaal geloof in de wel-doende onzichtbare hand van de vrije markt. Zij wordt positief verantwoord door het inzicht dat de sociale bescherming zich ontwikkelt volgens een andere rationaliteit, nl. klevend aan de wetgeving en de overlegorganen van de nationale staten. Men moet derhalve streven naar een omgekeerd sociaal federalisme: autonomie bij de lidstaten, hoederrecht en bevorderend optreden bij de EG-gezagsorganen. Het is te betreuren maar ook symptomatisch dat bij het studiewerk ter voorbereiding van 1992 het sociale bijna volkomen afwezig is gebleven.

Inleiding

Binnen het raam van de Europese Gemeenschap doen de stelsels van sociale zekerheid twee verschillende problemen rijzen:

- *coördinatie* tussen nationale wetgevingen, d.w.z. de noodzaak om de hinder te verhelpen die in hoofde van personen wordt veroorzaakt door het samentreffen van verschillende nationale wetgevingen
- *harmonisatie*, d.w.z. de wenselijkheid van veranderingen in de nationale wetgevingen in de zin van grotere gelijkvormigheid, om scheef-trekkingen op economisch en sociaal gebied binnen de Gemeenschap te voorkomen.

* Universiteit Antwerpen (UFSIA en ULA); Katholieke Universiteit Leuven; Rijksuniversiteit Leiden